

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	338
Land:	Sri Lanka
Kilde:	Landinfo
Titel:	"Sri Lanka"
Udgivet:	25. januar 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	12. september 2008

Sri Lanka

Sist endret: 25.01.2008

Republikk

Hovedstad: Colombo (kommersiell) og Sri Jayawardenepura (administrativ)

Innbyggere: 19,4 millioner (FN, 2005)

Religion: Buddhisme, hinduisme, islam og kristendom

Språk: Singalesisk, tamil (offisielle språk) og engelsk

Bakgrunn for dagens situasjon

Sri Lanka ligger i det indiske hav. Øya har et tropisk klima og omfatter så vel fjellområder i sør som sletteland i nord. Sri Lanka er inndelt i 8 provinser og 25 administrative distrikter.

Befolkning og etnisitet

Sri Lankas befolkning består iht. en folketelling i 2001 av 79 % etniske singalesere. De etniske tamilene, 7,2 %, og de tamilskspråklige muslimene, ca. 8 %, utgjør majoriteten av den resterende befolkningen. Det srilankiske departementet for statistikk oppgir litt annerledes tall i 2006 ifølge UK Home Office.

Den etniske tamilbefolkningen består, iht folketellingen fra 2001, av to jevnstore grupper: srilankiske og indiske tamiler. Sistnevnte kom til øya under det britiske kolonistyre på 1800-tallet for å arbeide innen plantasjesektoren. Både singaleserne og de srilankiske tamilene kommer opprinnelig fra India, men det strides om det nøyaktige tidspunktet og hvem som ankom Sri Lanka først.

Majoriteten av befolkningen er konsentrert langs kyststrøkene i sør hvor singaleserne er i klart flertall. De nordlige områder, som i dag - i all hovedsak - kontrolleres av Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), befolkes nesten utelukkende av srilankiske tamiler. Områdene i øst er befolket av både singalesere, muslimer og srilankiske tamiler. De indiske tamilene er fremdeles sterkt knyttet til plantasjesektoren og lokalisert i det sentrale høylandet.

Majoriteten av singaleserne er buddhister, mens flertallet av tamilene er hinduer. Muslimene regner seg som regel for å være en egen etnisk gruppe og er sunnier. Det finnes også en relativt stor gruppe kristne (romersk-katolske) bestående både av singalesere og tamiler. Sri Lankas grunnlov av 1978 fastslår religionsfrihet, men buddhismen har erklært forrang uten lenger å ha status som statsreligion.

Fra koloni til selvstendig republikk

Sri Lanka, som frem til 1972 het Ceylon, fikk tidlig kontakt med omverdenen gjennom omfattende handelsvirksomhet, hovedsakelig med krydder. Etter en periode under hhv. portugisisk og nederlandsk herredømme, ble landet i 1802 britisk kronkoloni. Mot slutten av 1800-tallet oppsto stadig sterkere protester mot kolonistyre og det vokste frem en buddhistisk-singalesisk nasjonalisme som bygget på ideen om Sri Lanka som bevarer av den rette buddhistiske tro. Fra 1931 fikk Sri Lanka begrenset selvstyre og 4. februar 1948 ble landet selvstendig republikk og medlem av British Commonwealth.

Allerede kort tid etter selvstendigheten i 1948 kom spenninger mellom singalesere og tamiler til overflaten. Disse hadde nok til en viss grad blitt holdt under kontroll i kolonitiden, men må også ses i lys av at tamilene under britene hadde hatt en - relativt sett - privilegert posisjon. En rekke lovendringer som favoriserte majoritetsbefolkningen ble innført på 1950-tallet. Singalesisk fikk status som eneste offisielle språk og buddhismen ble opphøyet til statsreligion. De indiske tamilene, som utgjorde ca. 1 million av totalt ca 19,4, ble fratatt sine borgerlige rettigheter og gjort statsløse. Det ble innført opptakskriterier til høyere utdanning som diskriminerte tamiler og de øvrige minoritetene. Bebudede selvstyretiltak i tamilske områder ble ikke innført. Samtidig ble det åpnet for singalesiske bosetninger i tamilske områder i øst, noe tamilene oppfattet som kolonisering.

Etablering av politiske partier og gryende konflikt

Siden 1948 har srilankisk politikk vært dominert av landets to største partier, United National Party (UNP) og Sri Lanka Freedom Party (SLFP), som - enten alene eller i allianser - har vekslet på å ha regeringsmakten. Begge partiene er tuftet på buddhistiske grunnverdier og tradisjoner, men har i dag et betydelig velgergrunnlag også i den tamilske befolkningen. Samtidig er flere tamilske partier representert i parlamentet. Av sentrale opposisjonspartier er det venstreorienterte Janatha Vimukthi Peramuna (JVP) og det mer ekstreme nasjonalistpartiet Jathika Hela Urumaya (JHU) ledet av buddhistmunker. Begge disse partiene har vært sterkt kritiske til å inngå kompromisser med representanter for den

tamilske siden i konflikten.

Etter uavhengigheten har forholdet og konflikten mellom de to største befolkningsgruppene preget srilankisk politikk og samfunn. SLFPs valgseier i 1956 kan sies å representere et veiskille. Valgseieren falt sammen med 2500-årsdagen for Buddhas død og var tuftet på sterke appeller til singalesisk nasjonalisme. Tilbakevendende etnisk vold og en politikk som ble oppfattet som diskriminerende av tamilene, bidro til framvekst av flere radikale tamilske grupperinger fram til midten av 1970-tallet. Tamilsk politikk beveget seg fra en relativt positiv holdning til nasjonale løsninger, til mer markante krav om økt grad av selvstyre og om en egen tamilsk stat, Tamil Eelam. Mange av gruppene, for eksempel Tamil New Tigers (TNT), som senere endret navn til Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), hadde ikke tiltro til den politiske prosess, og mente at tamilene bare kunne nå sine mål gjennom væpnet motstand. På begynnelsen av 1980-tallet etablerte flere av disse gruppene seg - bl.a. LTTE - i den indiske delstaten Tamil Nadu, hvorfra de med assistanse (finansiell/våpen/trening) fra de indiske etterretningsorganisasjonene Research and Analysis Wing (RAW) og Intelligence Bureau, utførte operasjoner i hjemlandet.

Borgerkrig

I 1983 utløste drapene på 13 singalesiske politimenn på Jaffna svært dramatiske og alvorlige utbrudd av etnisk vold mot sivile tamiler. Mellom 1000 og 3000 tamiler ble drept i sør, hovedsakelig i Colombo, forretningseiendommer ble ramponert eller brent og tusenvis ble gjort husløse. Det hersker relativt bred enighet om at myndighetene ikke var raske nok til å slå ned den singalesiske volden. Unntakstilstand ble erklært samme år. Unntakslovgivningen gav sikkerhetsstyrkene vide fullmakter, begrenset forsamlings- og bevegelsesfriheten og medførte sensur av mediene. I den etterfølgende perioden skjedde en opptrapping av konflikten mellom regjeringens sikkerhetsstyrker og de militante tamilske grupperingene. På midten av 1980-tallet var LTTE etablert som den sterkeste og mest betydningsfulle innen den militante tamilske opposisjon. Høsten 1986 hadde LTTE tilnærmet militær kontroll over Jaffna-halvøya og proklamerte i januar 1987 "Tamil Eelam" som selvstendig stat.

India ble direkte involvert i konflikten i 1987, da det ble signert en fredsavtale, The Indo-Sri Lanka Peace Accord, som blant annet innebar overføring av mer makt til provinsene, samt oppretting av en indisk fredsbevarende styrke, Indian Peace-Keeping Force (IPKF). LTTE motsatte seg avvæpning og i løpet av kort tid utviklet forholdet mellom India og LTTE seg til en ren krigstilstand. India trakk seg ut av Sri Lanka i mars 1990 etter hva mange karakteriserer som en mislykket fredsbevarende operasjon.

I 1991 ble Indias statsminister, Rajiv Ghandi, drept av en selvmordsbomber fra LTTE under et valgarrangement i Sriperumbudur i India. Først 28. juni 2006 innrømmet LTTE at organisasjonen var involvert i drapet.

LTTE hadde allerede på tidlig på 90-tallet utviklet seg til en velorganisert politisk og militær organisasjon. Med unntak av en tremåneders våpenhvileperiode i 1995, forelå det frem til signeringen av våpenhvileavtalen i februar 2002 en alvorlig borgerkrigstilstand mellom LTTE og sentralmyndighetenes sikkerhetsstyrker. Perioden var preget av intens krigføring med sikte på kontroll over landområdene i nord og øst. De militære tapene på begge sider var store, i tillegg til omfattende overgrep mot sivile fra begge parter og et stort antall internflyktninger. Over 60 000 mennesker ble drept i løpet av denne perioden og i henhold til Human Rights Watch var det ca 1 million internflyktninger på Sri Lanka i 2000.

I perioden fra midt på 90-tallet til 2002 satt det fortløpende ca. 1 500 personer internert i medhold av unntaks- og anti-terrorlovgivningen (Prevention of Terrorism Act (PTA)). Dette var hovedsakelig tamiler mistenkt for tilknytning til LTTE. Omfanget av forsvinninger, ulovlige interneringer, tortur og utenomrettslige henrettelser var stort, men viste en markant positiv utvikling frem mot signeringen av våpenhvileavtalen 2002. Majoriteten av de grove menneskerettighetsbruddene skjedde i krigsområdene eller i disses umiddelbare nærhet, og både LTTE og sikkerhetsstyrkene sto bak. Foruten menneskerettighetsbrudd i direkte tilknytning til militær aktivitet, ble tusenvis av tamiler arrestert i regjeringskontrollerte områder i denne perioden, de fleste i Colombo. I de LTTE-kontrollerte områdene var overgrepene i første rekke knyttet til organisasjonens omfattende tvangsmessige verving, bl.a. av mindreårige.

Krigshandlingene har under hele borgerkrigsperioden vært lokalisert i nord (Jaffna og Vanni-regionen) og øst (Trincomalee, Batticaloa, Amparai), og det har ikke vært regulære krigshandlinger i de sørlige, sentrale eller sør-vestlige områder, herunder Colombo. Situasjonen i de sistnevnte områdene var imidlertid preget av atskillige terroranslag fra LTTE. I første rekke mot politikere, sentrale representanter for myndighetene og sikkerhetsstyrkene, men også mot sivile mål. I 1996 ble eksempelvis nærmere 100 sivile drept og mer enn 1400 skadet - mange svært alvorlig - i en aksjon mot nasjonalbanken. Under henvisning til sin vurdering av risikoen for terroranslag fra LTTE i områdene hvor det ikke er krig, etablerte myndighetene et omfattende sikkerhets- og kontrollregime. Det var i første rekke den tamilske sivilbefolkning som ble rammet, særlig ved ulike reiserestriksjoner, "check-points" langs gater og veier, men også ved såkalte "round-ups"-aksjoner, hvor flere hundre kunne bli arrestert.

Våpenhvileavtalen

Den etniske konflikten utviklet seg rundt årtusenskiftet i positiv retning. Kort tid etter at UNP vant parlamentsvalget i 2001 erklærte begge parter våpenhvile og samtaler mellom LTTE og myndighetene fant sted, bl.a. med assistanse fra norske myndigheter. I februar 2002 inngikk LTTE og den srilankiske regjeringen en våpenhvileavtale (Agreement on a Ceasefire between the Government of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka and the Liberation Tigers of Tamil Eelam (CFA)).

Avtalen medførte relativt raskt store forbedringer i situasjonen for sivilbefolkningen. Først og fremst i form av fravær av krigshandlinger og kontrolltiltak, samtidig som muligheten for sivil ferdsel ble betydelig forbedret, også over grensen mellom LTTE- og regjeringskontrollert område. Det ble etablert et eget avtaleovervåkingsorgan, Sri Lanka Monitoring

Mission (SLMM), bl.a. bestående av norske tjenestemenn. I september 2002 ble forbudet mot LTTE opphevet og ga grunnlag for de første fredsforhandlingene i Thailand samme måned. I november 2002 oppgav LTTE kravet om full selvstendighet og viste vilje til forhandlinger om regionalt selvstyre innenfor en føderasjon.

Den 6. forhandlingsrunden ble avholdt i Japan mars 2003, hvor et av temaene var styrking av SLMM pga. omfanget av brudd på våpenhvileavtalen. I april 2003 trakk LTTE seg fra fredssamtalene under henvisning til løftebrudd i forhold til sentrale spørsmål.

Partene gjentok ved en rekke anledninger at de sto ved CFA. Problemer og uenighet om konkrete forhandlingstema og økende omfang av alvorlige våpenhvilebrudd, i tillegg til gradvis flere andre forhold bidro til at optimismen som rådet i tilknytning til de første forhandlingsrundene sakte men sikkert forsvant. Sentrale bakenforliggende årsaker til dette var parlamentsvalget i 2004 og dannelsen av den mer forhandlingskritiske UPFA-regjeringen. Videre la oppfølgingen etter tsunamikatastrofen og et betydelig antall likvideringer av personer med tilknytning til tamilske partier et press på situasjonen. I tillegg ble splittelsen i LTTE ved at kommandanten i øst, Karuna, brøt med LTTE-ledelsen en viktig faktor. Bruddet kan ha sammenheng med at ledelsen i LTTE domineres av personer fra nord, som ble anklaget for å ha hatt for lite fokus på situasjonen for tamilene i øst.

I presidentvalget i 2005 kom den LTTE-kritiske Mahinda Rajapakse til makten. Rajapakse hadde gått til valg på at regjeringen måtte trekke seg fra fredsavtalen og at Norges sentrale rolle måtte opphøre. Han ble støttet av marxistiske og buddhistiske nasjonalistpartier. I perioden frem til september 2006 registrerte SLMM ca. 4000 brudd på våpenhvileavtalen.

Konflikten eskalerer på nytt

Til tross for at partene ved en rekke anledninger, eksempelvis ved våpenhvilesamtaler i Geneve i februar 2006, bekreftet å stå ved CFA, økte omfanget av avtalebrudd i form av voldshandlinger, menneskerettighetsbrudd og alvorlige militære trefninger betydelig i løpet av 2006 og 2007. I løpet av våren 2006 fant det sted omfattende trefninger mellom LTTE og sikkerhetsstyrkene, bl.a. i områdene rundt den strategisk viktige havnebyen Trincomalee og på Jaffna-halvøya. I perioden fra desember 2005 til oktober 2006 mistet antagelig rundt 2 500 livet i tilknytning til oppblussingen av konflikten. Antatt velinformerte menneskerettighetsorganisasjoner antar at over 200 000 mennesker ble fordrevet fra sine hjem pga. krigshandlinger fra april til september 2006.

Karuna-fraksjonen etablerte seg i øst etter å ha brutt ut av LTTE i 2004. Ifølge LTTE samarbeider Karuna-fraksjonen med srilankiske myndigheter, noe fraksjonen benekter. Fraksjonen ble særlig i etterkant av tsunamikatastrofen i 2004 anklaget for å drive rekruttering av barnesoldater i de østlige provinsene. Sommeren 2007 hevdet UNICEF at Karuna-fraksjonen trenerte arbeidet med å få slutt på bruken av barnesoldater, blant annet ved å nekte inspeksjon av leirene. Fraksjonen lovet senere å stanse rekrutteringen og å frigi barn som allerede var i tjeneste.

I januar 2007 gjennomførte Rajapakse endringer i regjeringen og bl.a. tok representanter for JHU plass. I løpet av hele 2007 tilspisset konflikten seg med kraftige kamper og sammenstøt i nord og øst. LTTE ble meget sterkt svekket i alle de tre østprovinsene Trincomalee, Batticaloa og Ampara i løpet av 2007. I tillegg ble LTTEs politiske leder S. P. Thamichelvan drept i et angrep i november 2007. Det er et spørsmål om landets myndigheter ser LTTEs svekkede posisjon som en mulighet for å varig svekke organisasjonen.

2. januar 2008 trakk srilankiske myndigheter seg fra fredsavtalen. Med avtalens opphør hersker det igjen krigstilstand på Sri Lanka, men avtalen hadde i realiteten eksistert nærmest kun på papiret siden slutten av 2005. Særlig de siste to årene før avtalens endelige sammenbrudd har LTTE blitt beskyldt for å ha gjennomført en rekke angrep og selvmordsaksjoner. Regjeringsstyrkene har på sin side blitt beskyldt for å gjennomføre luftangrep mot tamilske områder og for å ha gjennomført militære offensiver i øst.

Sikkerhet og menneskerettigheter

Med unntak for et maoistisk opprør på slutten av 1980-tallet, har både sikkerhets- og menneskerettighetssituasjonen i Sri Lanka i de siste 25 årene i all vesentlighet vært preget av den etniske konflikten. Fra begynnelsen på 1980-tallet utkrystalliserte denne seg etter hvert til en militær konflikt mellom én organisasjon, LTTE, og sentralmyndighetens sikkerhetsstyrker. Konflikten har vært svært blodig, illustrert ved det lave antallet krigsfanger, nærmere 70 000 drepte og i perioder over 1 million internflyktninger. De groveste og mest omfangsrike menneskerettighetsbruddene og krigshandlingene har funnet sted i grense-områdene mellom de LTTE-kontrollerte og myndighetskontrollerte områdene i nord og øst. Både LTTE- og sikkerhetsstyrkene er ansvarlige for omfattende overgrep mot sivil-befolkningen.

På hele 1990-tallet har omfanget av menneskerettighetsbrudd fortløpende vært høyt, men fluktuert, bl.a. i relasjon til intensiteten i kamphandlinger og utfallet av disse, terroraksjoner i regjeringskontrollert område i sør og myndighetens vurdering av risikoen for slike, samt LTTEs virksomhet for konsolidering av organisasjonens militære styrker. Med unntak for de tre provinsene i øst, Trincomalee, Batticaloa og Amparai, er det først og fremst den tamilske sivilbefolkningen som har blitt utsatt for menneskerettighetsovergrepene. Inntil CFA ble inngått, har lovgivning (Emergency Regulations (EMR) og Prevention og Terrorism Act (PTA)) gitt sikkerhetsstyrkene vide fullmakter til arrestasjoner og frihetsberøvelse uten rettslig behandling. Ved årtusenskiftet var imidlertid omfanget av alvorlige menneskerettighetsbrudd som tortur, forsvinninger, urettmessige/ulovlige interneringer og utenomrettslige henrettelser betydelig redusert sammenliknet med situasjonen på slutten av 80-tallet og på 90-tallet. Unntakslovgivningen ble opphevet i 2001, CFA ble inngått og PTA suspendert i løpet av det påfølgende året. Dette bidro til å bedre den generelle menneske-rettighetssituasjonen for tamiler og sikkerheten for sivile både i regjeringskontrollerte og i LTTE-kontrollerte områder. Over 1000 PTA-internerte ble løslatt

relativt kort tid etter at CFA ble inngått.

Fra våren 2005 har det funnet sted en markant oppblussing av vold og uroligheter, med omfattende krigshandlinger både i øst- og nordområdene. Det har også vært flere terroranslag mot sentrale politikere og militære i Colombo og i sør i løpet av det siste året. Blant annet ble utenriksminister Lakshman Kadirgamar drept i et attentat i august 2005. Dette drapet utløste de første "round-ups"-aksjoner i Colombo på over 4 år. I likhet med hva som var tilfellet ved tidligere "round-ups", ble majoriteten av de arrestert løslatt etter kort tid. Omfanget av en del av de grove menneskerettighetsbrudd som har preget våpenhvileperioden - politisk motiverte drap (hovedsakelig mot representanter for tamilske partier) og forsvinninger, økte i løpet av det siste året frem til september 2006. Likeledes økte spenningen og også antallet lokale sammenstøt mellom tamiler, singalesere og muslimer betydelig i samme periode.

Rekruttering til LTTE og barnesoldater

LTTEs rekrutteringspraksis har variert over tid og også fra område til område. En rekke kilder i de seneste år har presentert informasjon som indikerer at LTTE benytter ulike former for press eller tvang med sikte på å rekruttere militært personell. Bildet av hvorledes kravet til den enkelte og eventuelt den enkeltes familie håndheves og hva slags press/tvang som eventuelt benyttes ved rekrutteringen, er ikke entydig. Flere forhold har betydning, bl.a. aktuell militær situasjon, lokale kommandanter, andre lokale forhold, religiøs tilhørighet og sosial posisjon. Det er bekreftet at LTTE driver omfattende rekruttering av ungdom og mindreårige i strid med internasjonal lovgivning. Den til tider prekære humanitære situasjonen, det dårlige skole- og arbeidstilbudet i de LTTE-kontrollerte områdene og den langvarige militære konflikten har satt snevre rammer for ungdoms framtidshåp, og for mange vil nok en "karriere" i LTTE framstå som eneste reelle alternativ.

UNHCR og UNICEF kom i 2001 til en forståelse med LTTE som innebar at organisasjonen forpliktet seg til ikke å rekruttere personer under 17 år. Både UNICEF og UNHCR har gitt uttrykk for at de ikke har blitt gitt anledning til å følge opp avtalen, bl.a. ved tilgang på skoler i LTTE-kontrollerte områder. I tiden etter tsunamikatastrofen i desember 2004 ble det rapportert at LTTE intensiverte rekrutteringen av mindreårige. Ifølge UNICEF er både myndighetene, LTTE og Karuna-fraksjonen skyldige i bruk av barnesoldater. Eksempelvis mente UNICEF at ca 1 000 barnesoldater var under LTTE-kommando sommeren 2005. Dette benektet imidlertid LTTE. Human Rights Watch hevdet i november 2006 at srilankiske myndigheter bisto Karuna-fraksjonen med å bortføre unge menn og gutter i regjeringskontrollerte områder i øst. Sommeren 2007 hevdet UNICEF at Karuna-fraksjonen hindret arbeidet med å stanse praksisen med barnesoldater.

Desertering

I tillegg til at rekruttering er generelt vanskelig er desertering fra den srilankiske hæren et omfattende problem.. Desertører risikerer i utgangspunktet en fengselsstraff på opp til tre år. Det er siden begynnelsen av 90-tallet gjennomført en rekke amnestier av 1-2 ukers varighet. Ifølge disse amnestiene skal de som returnerer til tjeneste i løpet av den angitte tiden ikke risikere tiltale. Også deserterer fra LTTE er gjenstand for arrestasjoner og straffereaksjoner.

Internt fordrevne

Anslagene over antallet internt fordrevne på Sri Lanka har vært usikkert, men har i perioder antagelig overskredet 1 million internflyktninger. Våpenhvilen og opphevingen av restriksjoner på fri bevegelse førte i perioden februar 2002 - oktober 2004 til at nærmere 400 000 internt fordrevne vendte tilbake til sine opprinnelsesområder, og at i underkant av 15 000 tamiler vendte tilbake fra India. Det siste års eskalering av konflikten har bidratt til en ny økning i antallet internt fordrevne. UNHCR anslo i september 2006 at nærmere 220.000 var blitt internflyktninger etter april 2006.

Presse og ytringsfrihet

Den srilankiske grunnloven sikrer formelt sett pressefrihet. Denne friheten er imidlertid begrenset, bl.a. med hensyn til rapportering om forhold knyttet til nasjonal sikkerhet. Eksempelvis har forsvarsdepartementet bekjentgjort at den eneste kilde for rapportering fra den væpnede konflikten er forsvarsdepartementets informasjonsenhet, og bruk av informasjon fra andre kilder må klareres med forsvarsmyndighetene.

Srilankisk presse er delt etter lingvistiske og etniske linjer. Det eksisterer både statlige og private nyhetstjenester. Ifølge Reporters Without Borders har oppblussingen av konflikten siden slutten av 2005 hatt dramatiske konsekvenser for landets presse - særlig tamilsk - og viser til at sju ansatte i media ble drept i løpet av 2006. Ifølge denne kilden forhindrer både LTTE og sikkerhetsstyrkene fri informasjonsinnhenting. Også Committee to Protect Journalists har uttrykt bekymring over utviklingen for pressen i Sri Lanka. Ifølge denne organisasjonen har medlemmer av Rajapakses regjering hatt sterkt mediekritiske uttalelser. Begge disse organisasjonene hevder at presset mot tamilske medier og tamilske journalister er større enn til svarende med tilknytning til singalesiske medier. Selvsensur blant journalister må antas å være utbredt.

Sosioøkonomiske forhold

Den etniske konflikten og borgerkrigen har medført redusert økonomisk vekst og større sosiale forskjeller. Den viktige turistnæringen har i særlig grad blitt rammet. Våpenhvileavtalen i 2002 bidro til styrking av økonomien og økt vekst. På UNDPs Human Development Index er Sri Lanka for 2006 rangert som nummer 93 av 177. Omfanget av korrupsjon på Sri Lanka er omfattende og ifølge Transparency International har problemet vært økende.

Sri Lanka har en befolkningstilvekst nesten tilsvarende vestlige land. Dette forklares hovedsakelig med et høyt utdanningsnivå og vellykkede familieplanleggingsprogram. Sammenliknet med en rekke andre utviklingsland har Sri Lanka et relativt velfungerende helsesystem og også en offentlig organisert sosial sikkerhetsordning - det såkalte samurdisystemet.

Til tross for en relativt sett høy yrkesdeltakelse blant srilankiske kvinner er kvinner underordnet menn. I forhold til spørsmål om kvinners rettigheter, er Sri Lanka et relativt konservativt land. Vold i nære relasjoner utgjør et betydelig problem på Sri Lanka.

Generelt vil arrangerte ekteskap, uavhengig av religiøs bakgrunn, være det foretrukne på Sri Lanka. Såkalte inter-etniske ekteskap og parrelasjoner forekommer, men antageligvis sjeldnere mellom muslimer og medlemmer av de andre etniske/religiøse gruppene, enn mellom de øvrige gruppene.

Hvem søker asyl og hvorfor?

Antallet srilankiske asylsøkere til Norge har sunket i løpet av de senere år. I 1996 ankom 413 søkere, mens tallene for de siste fire årene har ligget på mellom 50 og 90. I løpet av 2006 steg antallet ankomster til 106. Over 90 % av srilankiske søkere til Norge er etniske tamiler, men bemerkelsesverdig få fra de tre distriktene i øst. En stor andel av søkerne er menn i aldersgruppen mellom 20 og 30 år.

Majoriteten av tamilske asylsøkere anfører forhold knyttet til konflikten mellom LTTE og srilankiske myndigheter. En sentral anførsel er frykt for reaksjoner fra sentralmyndighetene grunnet tilknytning til LTTE eller mistanke om slik tilknytning. Frykten er svært ofte konkretisert med henvisning til generell risiko for urettmessige arrestasjoner og tortur/overgrep i forbindelse med slike.

Mange anfører frykt for overgrep fra LTTE, for eksempel tvangsrekruttering eller straffe-reaksjoner for desertering. En stor andel av søkerne anfører frykt for overgrep og reaksjoner fra begge partene i konflikten og at de har vært utsatt for en form for krysspress fra partene. Mange av søkerne anfører å ha kommet i konflikt med LTTE i LTTE-kontrollert område og pga. konflikten(e) vært tvunget til å ta seg over i regjeringskontrollert område. Her anfører de både frykt for myndighetenes sikkerhetsstyrker pga. sin kontakt med LTTE og frykt for represalier fra LTTE.

Andelen av mindreårige asylsøkere fra Sri Lanka har vært relativt høy sammenliknet med andre land Norge mottar asylsøkere fra. Denne kategorien søkere anfører ofte å ha hatt foreldre eller andre nære omsorgspersoner i regjeringskontrollerte områder da de forlot hjemlandet, men at de - etter sin ankomst i Norge - ikke har klart å etablere kontakt med dem. Søkerne frykter ofte at omsorgspersonene har blitt drept etter at de forlot hjemlandet eller at de har måttet forflytte seg til områder hvor kommunikasjonen med utlandet er problematisk. En stor del av de mindreårige søkerne anfører å ha blitt forsøkt tvangsvervet til LTTE.

I løpet av våpenhvileavtaleperioden har det også blitt fremmet en del søknader hvor søkerne har hatt tilhørighet til de tamilske partiene som har samarbeidet med sikkerhetsstyrkene i den militære konflikten. Disse søkerne anfører frykt for å bli likvidert, og henviser til at myndighetene i liten grad har gjort noe for å stanse de politiske likvideringene under våpenhvileperioden. Majoriteten av disse søkerne har hatt et relativt beskjedent politisk aktivitetsnivå.

En del søkere, mange muslimer, anfører å ha forlatt hjemlandet pga. lokale forhold og konflikter. Det anføres ofte at partene i slike konflikter har annen etnisk tilhørighet enn søkerne, og at myndighetene (både lokale og sentrale) har vist liten vilje og/eller har liten evne til å gi beskyttelse.

Kilder

Menneskerettighetssituasjonen i Sri Lanka er og har - sammenliknet med andre land i regionene - vært relativt godt overvåket, til tross for at områder av landet i perioder ikke har vært tilgjengelig for lokale- og internasjonale organisasjoner.

Landinfo foretar jevnlig fact-finding-reiser til Sri Lanka.

Dette notatet baserer seg på åpne kilder. Blant annet Landguiden (betalingstjeneste), CIA Factbook, BBC News, UNDP, US Department of State, UNHCR, Human Rights Watch, International Crisis Group, Reporters Without Borders, Committee to Protect Journalists, UK Home Office og UNICEF.

Vårt utgangspunkt er at mest mulig av vårt arbeid skal offentliggjøres. Imidlertid ønsker mange av våre kilder at det de sier, ikke skal offentliggjøres, blant annet grunnet frykt for egen sikkerhet. Andre vil enten ikke snakke med oss eller meddeler oss andre ting enn de ellers ville ha gjort dersom de vet at uttalelsene vil bli offentliggjort. Dette betyr at en god del av våre rapporter ikke kan offentliggjøres, men vi vil redegjøre for de fact-finding reiser som gjennomføres og hvilke problemstillinger som ble belyst.